

Notocelia tetragonana

Mörk rosenvecklare

Fjärilar, Vecklare

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Lepidoptera (fjärilar), **Familj:** Tortricidae (vecklare), **Släkte:** *Notocelia*, **Art:** *Notocelia tetragonana* - mörk rosenvecklare (Stephens, 1834) **Synonymer:**

Kännetecken

Huvud, mellankropp och framvingar är mycket mörkt bruna, nästan svartbruna. Mitt på bakkanten finns en vit fläck som ibland kan ha några svarta fjäll på bakkanten. Bakvingarna är jämnt mörkbruna. Mörk rosenvecklare kan förväxlas med arter inom släktet *Epiblema*, framför allt hästhovstjälkvecklare *Epiblema sticticana*, men denna är vanligen större och har ett ljust område ("spegel") ovanför bakhörnet vilket *tetragonana* saknar. Vingspann 13–18 mm, honan vanligen större.

Utbredning och status

Mörk rosenvecklare upptäcktes som ny för landet den 26 juni 1976 vid Göksholm i Närke (Bengtsson 1980). Några år därefter togs ytterligare ett exemplar på samma ställe. År 1991 påträffades arten på Gotland i en barrskog norr om Buttle (Svensson 1992). En tredje lokal upptäcktes på Fårön söder om Gräsö i nordöstra Uppland 2002 (Svensson 2003) och 2010 hävades ytterligare ett exemplar på en närliggande lokal på Gräsö (Svensson 2011). Arten ses mycket sällan annat än enstaka och de spridda fyndlokalerna tyder på att arten har speciella krav på sitt habitat. I Sverige är alltså hittills bara ca ett halvdussin exemplar funna. Mörk rosenvecklare är inte funnen i Danmark, men i Norge har den påträffats dels vid Oslofjorden, dels i trakten av Trondheim. I Finland är arten känd från ett tiotal sydliga provinser. Utbredningen i övrigt sträcker sig från Irland i väster till nordöstra Sibirien i öster.

Ekologi

Mörk rosenvecklare föredrar öppna betesmarker i kustområden där det växer nyponbuskar. Larven lever i maj-juni i skottspetsarna på ej specificerade arter inom släktet *Rosa*. I Sverige är nyponros *Rosa dumalis* den mest sannolika värdväxten.

Hot

Öppna betesmarker med nyponbuskar i kusttrakter minskar i omfattning då kreatursbete inte längre bedrivs i den omfattning som var vanligt förr. Markerna växer igen eller används på annat sätt, exempelvis till fritidsbebyggelse, golfbanor, etc.

Åtgärder

De kända svenska lokalerna bör behålla sin öppna prägel. Om nötkreatursbete inte är möjligt, skulle ett svagt betetryck av får kunna hålla markerna öppna men inte de får inte bli nedbetade, då örtfloran på sådana ställen hyser andra arter som finns på Rödlistan.

Litteratur

- Bengtsson, B. Å. 1980. Två för Sverige nya småfjärilsarter. - *Ent. Tidskr.* 101: 87-90.
- Gustafsson, B., Bengtsson, B. Å. & Palmqvist, G. 2015 (in prep.). *Catalogus Lepidopterorum Sueciae*. Entomologiska Föreningen, Stockholm.
- Razowski, J. 2003. *Tortricidae of Europe*. Volume 2. Olethreutinae. Bratislava.
- Svensson, I. 1993. *Fjärilskalender*. Utgiven privat av Hans Hellberg, Stockholm.
- Svensson, I. 1992. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1991. - *Ent. Tidskr.* 113: 36-41.
- Svensson, I. 2003. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2002. - *Ent. Tidskr.* 124: 13-21.
- Svensson, I. 2006. *Nordens vecklare. The Nordic Tortricidae. (Lepidoptera, Tortricidae)*. Entomologiska Sällskapet i Lund.
- Svensson, I. 2011. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2010. - *Ent. Tidskr.* 132: 55-68.

Internet (Februari 2015)

[<http://www.faunaeur.org/distribution.php>] (Utbredningskarta - Europa)

[<http://artskart.artsdatabanken.no/FaneKart.aspx>] (Utbredningskarta - Norge)

[<https://koivu.luomus.fi/english/zoology/entomology/lepidoptera/3.htm>] (Utbredningskarta - Finland)

[<http://linnaeus.nrm.se/cgi-bin/virtflor/search.pl?Match=1&Realm=virtflor&Terms=od%F6rt>] (Virtuella floran)

Författare

Bengt Å. Bengtsson 2015.